

[Arne Melchior]

være billigere. Jeg tror, det fører os ind på et skråplan, som jeg håber at der inden længe vil blive lejlighed til at rette op på.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

En kort bemærkning i anledning af hr. Bernhard Baunsgaards indlæg – og for så vidt også til hr. Hagen Hagensen, der talte så smukt om den personlige frihed. Man kunne jo i den forbindelse spørge: kan vi på nogen måde beskytte os mod det statsmonopoliserede TV, der i forvejen går ud på gader og stræder og fotograferer folk? Nej, det kan vi selvfølgelig ikke.

Man kunne stille sig det spørgsmål til slut: hvis hr. Bernhard Baunsgaard eller fru Ebba Strange eller hr. Hagen Hagensen har rent mel i posen, hvad sker der så ved, at de på en gågade skulle blive optaget på et bånd, som man i øvrigt ikke er i stand til at opbevare ret længe, idet man skal optage bånd hver eneste dag i året?

Anders Poulsen (V):

Jeg skal kort meddele, at venstre her ved tredjebehandlingen kan stemme for ministerens lovforslag. Når vi stemmer for, er det først og fremmest, fordi de nuværende retsregler med hensyn til fotografering og TV-optagelse på offentlige steder, offentlige veje, efter vores mening ikke indeholder en tilstrækkelig beskyttelse af den personlige frihed. Vi mener, der er behov for en præcisering af reglerne på dette område, og det finder vi at dette lovforslag meget godt tjener til. Derfor stemmer vi for.

Justitsministeren (Ole Espersen):

Jeg skal blot gentage det, jeg sagde ved andenbehandlingen: at der ikke er tale om, at nogen er blevet kyst i kraft af det, der blev sagt ved førstebehandlingen. Lovforslaget er blevet ændret i sin udformning, men ikke i sit indhold. Det er stillet op på en anden måde, men indholdet er det samme.

Jeg skal kun knytte en enkelt bemærkning til hr. Arne Melchior's indlæg. Jeg skal præcisere, at når det drejer sig om benzinstationer, supermarkeder osv., så er der ikke noget forbud mod overvågning, men der skal være en skiltning. Det, der især får mig til at tage ordet, er nok hr. Arne Melchior's bemærkning,

der vistnok lød ordret således: der er noget præventivt i, at man ved sig iagttaget. Der er noget præventivt i, at man ved, at private iagttager én, uanset hvor man færdes, hvor almenheden har adgang. Der er noget præventivt i – det må også ligge i hr. Arne Melchior's bemærkning – at offentlige myndigheder kan iagttage én, hvor det skal være. Vi er ikke englebørn, når vi er i enrum, blev der sagt. Et samfund, hvor præventionen består i, at vi ved os iagttaget, herunder af private, synes jeg er et meget uhyggeligt samfund. Jeg vil meget advare mod, at vi udvikler os i den retning i Danmark.

Arne Melchior (CD):

Blot den bemærkning, at jeg finder, at justitsministeren langt overfortolker mine bemærkninger. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at CD betragter den overvågning, der her skal forbydes, på linje med den overvågning, som politi og toldvæsen også har til opgave at foretage over for befolkningen. Det er derfor, vi ikke nærer nogen frygt for, at der er nogen principiel ændring.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 98 stemmer mod 44; 4 stemte hverken for eller imod.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov. (Straffene for berigelsesforbrydelser m.v.).

(Lovforslag nr. L 183. Fremsat 21/4 82. Første behandling 28/4 82. Betænkning 14/5 82. Anden behandling 18/5 82. Tillægsbetænkning 19/5 82).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Bjørn Elmquist (V):

Vi har flere gange haft lejlighed til at drøfte dette lovforslag i salen, men jeg tager alligevel her ved tredjebehandlingen anledning til at komme med et par afsluttende kommentarer.

Der er stor forvirring, tror jeg, i offentligheden om, hvad det er, dette lovforslag handler om. Således læste jeg efter andenbehandlingen i Politiken onsdag den 19. maj, at der hermed lægges op til en nedsættelse af straffene for mere banale tyverier med cirka en tredjedel.

Det må man skynde sig at korrigere: der er ikke blot tale om mere banale tyverier, men om hele, som man kalder det, berigelseskapitlet i straffeloven, og det vil sige tyveri, ulovlig omgang med hittegods, underslæb, bedrageri, mandatsvig, afpresning, åger, skyldnersvig og hæleri. Og der er også tale om, at domstolene i gentagelsestilfælde skal nedsætte straffene med en tredjedel.

Vi har temmelig sent under udvalgsbehandlingen fået et høringssvar fra Københavns byret, og under den fornyede udvalgsbehandling, vi havde mellem anden og tredje behandling her i folketinget, fik vi lejlighed til at stille spørgsmål til justitsministeren og så om dette høringssvar, og jeg vil gerne takke for det hurtige svar, vi fik fra justitsministeren.

Men jeg synes, justitsministeren taler udenom, for nu at sige det ligeud. En af de ting, som jeg synes man bliver nødt til at drage frem her ved tredjebehandlingen, er, at Københavns byret påpeger, at anden del af lovforslaget, som vedrører mindstetiden for prøveløsladelser, medfører, at der også vil ske strafnedsættelse for f.eks. overtrædelser af narkotikalovgivningen, told- og skattekontrollovsovertrædelser, røveri, vold, sædelighedsforbrydelser m.v.

Der står til sidst i høringssvaret fra byretten i København:

»Ikke mindst på baggrund af de sidste års ønske om en forhøjelse af strafniveaue i voldssager synes det vanskeligt nu at begrunde en lovændring, der vil medføre en nedsættelse af den faktiske afsoningstid, således at denne kan blive lavere end den afsoningstid, der gav anledning til kritik på grund af dens kortvarighed.«

Justitsministeren har på et tidspunkt fortalt os, at der her er tale om en revision af sanktionssystemet, og at den er rykket frem af hensyn til problemer, man har i forbindelse med ventetiden for folk, der venter på at komme ind og få afsonet deres fængselsstraf. Men i det allerseneste, vi har hørt fra justitsministeren mellem anden og tredje behandling i et svar på et spørgsmål fra venstresocialisterne, siger justitsministeren selv lige ud af posen, at den maksimale effekt, hvor man kunne spare ca. 400 pladser, skal reduceres væsentligt som følge af forskellige forhold, herunder navnlig det forhold, at nogle berigelseskriminelle vil recidivere så hurtigt efter løsladelsen, at effekten af nedsættelsen af afsoningstiden for den enkelte dom i alt fald over en længere periode vil blive reduceret.

Vi er meget, meget bange for, at denne lovgivning, som vi naturligvis vil stemme imod, vil medføre, at man får spændt ben for mange gode overvejelser og bestræbelser på generelt plan angående, hvad man skal gøre med sanktionssystemet i Danmark.

Knud Lind (FP):

Indledningsvis skal jeg sige, at fremskridtpartiet ikke kan gå ind for det foreliggende lovforslag og ikke vil stemme for det ved tredje behandling.

Jeg vil også meget gerne have, at justitsministeren bekræfter høringssvaret fra byretten, gående ud på, at lovgivningen vil berøre ikke alene de her nævnte, men også andre lovovertrædelser.

Hvor ligger årsagen til dette lovforslag? Den kan man se af bemærkningerne, hvor der står:

»At lovforslaget fremsættes nu, må endvidere ses i sammenhæng med de nuværende meget alvorlige kapacitetsproblemer inden for kriminalforsorgen.«

Dér ligger hele hunden begravet! Man siger: når vi ikke har plads til de pågældende kriminelle, så nedsætter vi straffen. Det er det, man reelt laver her.

Fremskridtpartiet mener ikke, det er den politik, folketinget skal føre, for så er det nemlig ikke et spørgsmål om, hvad de pågældende har lavet, men om justitsministeren skulle have plads i sine arresthuse og fængsler m.v.

Fremskridtpartiet kan sige med megen tydelighed, at vi ikke kan gå ind for den kri-

[Knud Lind]

minalpolitik, som ministeren fører her, og som i realiteten er en kapacitetspolitik og intet andet.

Hagen Hagensen (KF):

Jeg har før sagt, at det naturligvis ikke må være mangel på plads, der er afgørende for, om man skal ændre på strafferammer.

Vi har tilkendegivet klart at ville stemme imod denne urimelige lovgivning, men inden vi skal stemme, vil jeg gerne sige, at der jo ikke har været tvivl om, at man i befolkningen har ønsket, at vold skulle straffes strengere. Retsbevidstheden har krævet det, og vi har for så vidt også fået det gennemført gennem nogle højesteretsafgørelser.

Nu kommer vi til, at straffen skal sættes ned på området for berigelsesforbrydelser, og i høringssvaret fra Københavns byret udtales det, at dette også vil komme til at smitte af på bl.a. straffen for vold.

Det er urimeligt at gøre det på den måde. Tværtom skulle man søge at sætte mere ind på at få opklaret sagerne, men når overtrædelserne først er begået, må der også være en rimelig sanktion for dem og en vis sammenhæng mellem disse sanktioner. Jeg siger ikke, at der ikke skal laves om på dem, men at man burde have ventet på straffelovrådets gennemgang af hele området, således at man kunne få afpasset strafferammerne på rimelig måde. Vi må stille domstolene så frit, som det er gørligt inden for strafferammer, der giver tilstrækkelig ramme til at kunne udmåle straf på rette måde.

Ebba Strange (SF):

Jeg har givet tilstrækkeligt udtryk for socialistisk folkepartis indstilling til dette lovfor-slag. Den eneste grund til, at jeg går på talerstolen her ved tredjebehandlingen, er, at jeg ikke synes, hr. Hagen Hagensens sidste bemærkning skal stå uimodsagt. Hr. Hagen Hagensen sagde, sådan som jeg opfattede det, at der ikke er nogen tvivl i befolkningen om, at vold skal straffes strengere.

Sådan har jeg ikke oplevet de mange debatter, jeg har deltaget i om kriminalpolitik. Det, jeg har oplevet, er, at der i brede dele af befolkningen er en opfattelse af, at der er et misforhold mellem straffene for vold og straffene for berigelsesforbrydelser, men ikke på den måde, som hr. Hagen Hagensen gav udtryk for. Derfor finder vi, at det er en rig-

tig vej at gå, at man i stedet for at indføre strengere straf for vold nedsætter straffen for berigelsesforbrydelser.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil gerne gentage noget, jeg tidligere har sagt, fordi jeg har på fornemmelsen, at det er nødvendigt i anledning af den måde, diskussionen udvikler sig på.

Det er aldrig lykkedes for nogen at påvise, at fængselsstraf har en større præventiv virkning end andre sanktioner fra samfundets side, og det er aldrig lykkedes at bevise, at en meget lang fængselsstraf for berigelsesforbrydelser skulle virke mere præventivt end en mindre langvarig fængselsstraf. Jeg tror, det er nødvendigt, at vi fastholder dette synspunkt i anledning af det, der er blevet sagt fra visse andre ordføreres side.

Det helt afgørende generalpræventive, det, der virker stærkest, er faren for opdagelse af, at man har gjort noget, der strider mod samfundets love og regler. Sanktionen i sig selv er ikke afgørende, og vi ved, at fængselsstraf virker forrående og kriminaliserende på dem, der bliver udsat for et fængselsophold.

Jeg vil her gøre opmærksom på følgende: hvis vi nu ikke gennemfører dette, hvis vi på trods af alle undersøgelser fastholder langvarige straffe for berigelsesforbrydelser, så vil det være nødvendigt, at vi i en økonomisk krisetid af de sparsomme ressourcer anvender yderligere lige så mange penge på en øget fængselskapacitet, som justitsministeren allerede har bedt finansudvalget om, altså det dobbelte beløb. Dette kan ikke være rimeligt at gøre i en økonomisk svag tid, specielt ikke, når det aldrig er lykkedes at påvise, at fængselsstraf i sig selv er særlig virksom generelt, og specielt ikke for den enkelte.

Wilhelm (VS):

Jeg vil gerne sige, at det spørgsmål, hr. Bjørn Elmquist nævnte at VS skulle have stillet, ikke er stillet af VS. Det kan være ligegyldigt, men vi plejer ikke at stille spørgsmål, som er besvaret i forvejen, og det epokegørende svar, som hr. Bjørn Elmquist brugte som anledning til at gå op og tage del i en tredjebehandling her, indeholdt intet som helst nyt i forhold til, hvad ministeren allerede skrev i sin fremsættelsestale om recidivproblemet.

[Wilhelm]

Hvis offentligheden er kommet i vildrede om, hvad dette her går ud på, mener jeg nok, at hr. Bjørn Elmquist og hr. Hagen Hagensen med deres indlæg i dag kan have bidraget ganske væsentligt til denne vildledning, for nu kom det nærmest til at se ud, som om der ville ske kraftige straffereduktioner for grov vold og grov narkotikaforbrydelse, og jeg ved ikke, hvad. Det, det i realiteten drejer sig om, er, at ændringerne med hensyn til prøveløsladelsesreglerne selvfølgelig kommer til at omfatte alle straffereformer, men at det kun får praktisk betydning for folk, der afsøner domme på mellem 2 og 6 måneder, og det er jo ikke det indtryk, man får, når hr. Bjørn Elmquist og hr. Hagen Hagensen begynder at tale om de grove volds-, sædeligheds- og narkoforbrydere.

Jeg synes, de herrer bliver nødt til at indrømme, at det har været en urimelighed, som også de burde være stødt over, at folk, der er idømt en måned mindre end andre, i realiteten er kommet til at sidde en måned mere end disse andre. Det er det, man ændrer ved at flytte grænserne for prøveløsladelserne; den urimelighed kunne ikke blive stående. Jeg formoder, at heller ikke hr. Hagen Hagensen eller hr. Bjørn Elmquist synes, at en sådan urimelighed burde blive stående.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Det er i anledning af hr. Bernhard Baunsgaards bemærkninger om nedsættelse af straffen. Dertil vil jeg gerne sige, at man ikke på nogen måde kan bevise, at en nedsættelse af straffen for forbrydelser vil give færre forbrydere, ligesom man ikke kan bevise, at fængselsstraf er medvirkende til at forhindre, at de kommer tilbage. Ingen af tingene er statistisk bevist, og derfor er det noget vrøvl, når hr. Bernhard Baunsgaard kommer med den slags.

Da justitsministeren som regel undlader at komme ind på de mere penible ting og i hvert fald at svare på dem, vil jeg gerne henvise til høringssvaret, hvor præsidenten for østre landsret under punkt 4 siger:

»Landsretten nærer dog principielle betænkeligheder ved, at sænkningen af strafniveaet gennemføres som en pludselig ved lovens ikrafttræden indtrædende meget kraftig reduktion af strafniveaet, ligesom lands-

retten finder den i bemærkningerne til lovudkastet forudsatte generelle administrative nedsættelse af tidligere idømte, men uafsønde straffe uheldig.«

Til slut vil jeg gerne udtale lidt forundring over VS' holdning – jeg har ganske vist ikke hørt noget fra VS, men det kan jo være, fordi man ligesom vil gå på listesko – for det, VS i realiteten også går med til, er nedsættelse af straffen for underslæb, nedsættelse af straffen for bedrageri og nedsættelse af straffen for mandatsvig, afpresning m.v. Det, VS ellers siger om bagmandspoliti, der ikke laver noget, m.v., står i skærende misforhold til det, man nu går ind for her i dag.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (V):

Først undskyld til hr. Wilhelm. Det spørgsmål, jeg refererede til, var ikke stillet af VS. Det spørgsmål, VS stillede, fik VS det svar på, at justitsministeren ikke kunne besvare det, så VS må meget undskylde, at jeg tog fejl.

Men derudover har hr. Wilhelm misforstået mig. Jeg citerede simpelt hen ordret fra byrettens høringssvar, og der står intet om grove narkotikaovertrædelser, grove sædelighedsforbrydelser, eller hvad det var, hr. Wilhelm mente han kunne lægge mig i munden. Jeg citerede simpelt hen fra byrettens høringssvar de påpegninger, der var af, hvilke konsekvenser det i praksis vil få.

Til sidst en bemærkning til hr. Bernhard Baunsgaard. Det lyder, som om hr. Bernhard Baunsgaard helt vil afskaffe fængselsstraffe eller i det mindste skære alle fængselsstraffe ned med en tredjedel.

Det er ikke det, der er til debat i dag, men det er lige præcis det, der er vores bekymring, nemlig at vi tager en ganske bestemt forbrydelseskategori ud – berigelsesforbrydelserne – og giver den en særbehandling, skærer strafferammerne ned med en tredjedel. Der bliver nogle relationer til andre forbrydelseskategorier, som vi ikke har sikkerhed for kan forsvares.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

I anledning af det allersidste, hr. Bjørn Elmquist sagde, vil jeg gerne citere, hvad

[Bernhard Baunsgaard]

professor Karl O. Christiansen har sagt om det, som hr. Bjørn Elmquist er inde på:

»Der er ingen tvivl om, at det er en dårlig sanktionsform, men vi er nødt til at bevare den, indtil vi finder en bedre.«

Men der er heller ingen tvivl om – og det gælder som svar til hr. Knud Lind – at alle undersøgelser ganske utvetydigt viser, at fængselsmiljøet virker forrående og kriminaliserende, og jeg har ikke sagt noget andet. Det virker forrående og kriminaliserende, og det er derfor, vi må konstatere, at én gang i fængsel er der meget stor fare for, at man vender tilbage.

Justitsministeren (Ole Espersen):

Vi havde en ret omfattende principiel debat om dette emne ved både første og anden behandling, og jeg tror ikke, at det tjener noget formål at gentage den debat.

Jeg skal dog for en sikkerheds skyld sige, at dette forslag ikke er motiveret af kapacitetsproblemer, men at tidspunktet for fremsættelsen er motiveret af kapacitetsproblemer.

Jeg fik samme indtryk af hr. Bjørn Elmquists og hr. Hagen Hagensens indlæg som hr. Wilhelm, nemlig at der skulle blive tale om en afsmittende virkning på det, der hedder narkotikaforbrydelser, told- og skattekontrollovsovertrædelser, røveri, vold og sædelighedsforbrydelser m.v., altså at forslaget om strafnedsættelse også skulle indebære en nedsættelse af straffen for disse forbrydelser. Det er ikke korrekt; det er i bedste fald en misforståelse. Det, man citerer fra i brevet fra Københavns byret, er et afsnit, der vedrører prøveløsladelse, og prøveløsladelser skal naturligvis i det omfang, hr. Wilhelm nævnte, omfatte alle kategorier. Men der foreslås ingen strafnedsættelse for så vidt angår strafammerne for de alvorlige lovovertrædelser, som citeredes af de to ordførere.

Jeg er enig med hr. Hagen Hagensen i, at den større opklaringsrisiko nok er noget af det mest væsentlige, vi har inden for kriminalpolitikken. Det er også grunden til, at jeg i stedet for at søge 50 eller 100 mill. kr. ekstra til at udvide fængselskapaciteten for har foretrukket at søge bevillinger til en udvidelse af politistyrken. Jeg er ganske enig med hr. Hagen Hagensen i, at opklaringsrisikoen

er mere betydningsfuld, end om en straf er en tredjedel kortere eller længere.

Jeg tror, at dette er det væsentlige af det, jeg ønsker at knytte kommentarer til. Jeg er klar over – og det siger jeg også i anledning af et enkelt af ordførernes indlæg – at der er adskillige af de hørte instanser, som gerne ville have haft mere tid til at behandle dette forslag i, men jeg vil også gerne gentage, at straffelovrådet har vist udpræget forståelse for, at det, når det drejer sig om dette trods alt begrænsede område af straffeloven, kan være rimeligt at komme med forslagene nu.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 79 stemmer mod 65.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af forskellige skattelove. (Skattemæssig ligestilling af ægtefæller).

(Lovforslag nr. L 117. Fremsat 17/2 82. Første behandling 25/2 82. Betænkning 14/5 82. Anden behandling 18/5 82).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 91 stemmer mod 54.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.